

Vammaisuus ja
seksuaalisuus

Vammaisuus ja seksuaalisuus

- seksuaalisuus kuuluu kaikille, seksuaalioikeudet
- itsemääräämisoikeus
- oikeus yksityisyyteen

- vammaisuus ei poista seksuaalisuutta
  - haasteita voi tulla vastaan

Vammaisuus ja seksuaalisuus

- seksuaalinen kehitys voi olla haasteellista, jos vammaisen ihmisen seksuaalisuuteen suhtautuminen on kielteistä
- sosiaaliset suhteet, parisuhteen muodostaminen

Seksissä avustaminen

- toiminnallisen seksin mahdollistamista, kun henkilö tai henkilöt eivät pysty sitä itsenäisesti toteuttamaan
- avustajan pitäisi kyetä suhtautumaan seksuaalisuuteen mutkattomasti, ammatillisesti ja neutraalisti

Passiivinen avustaminen

Seksitilanteiden mahdollistamista

- ohjausta ja apua tiedon etsimisessä
- ohjausta ja apua omasta hygieniasta noudattamiseen
- ohjausta ja apua tapailuun sekä siihen liittyvien tilanteiden mahdollistamiseen
- ohjausta ja apua seksin apuvälineiden hankkimiseen, ojentamiseen, puhdistamiseen ja säilyttämiseen
- apua riisuutumiseen ja pukeutumiseen
- apua seksivälineiden asentamisessa ja käyttöönotossa
- apua pornografian tai seksipalveluiden hankinnassa

Aktiivinen avustaminen

Avustamista tilanteissa, jotka edellyttävät avustettavan henkilön koskettamista seksuaalisissa tilanteissa

- apua kondomin asettamisessa tai liukuvoiteen levittämisessä
- apua asentoihin asettumisessa
- apua apuvälineiden käytössä ja päälle pukemisessa
- kehon tukemista tai liikuttamista seksin aikana
- apuvälineen liikuttamista tai ohjaamista sooloseksissä

Kehotyöskentely

Seksissä avustamista siten, että ammattihenkilö on aktiivinen osapuoli seksitilanteiden harjoittelussa

- rentoutus- ja kosketusharjoitukset
- eroottisen hieronnan harjoittelu
- lantionpohjalihasten harjoittelua
- kehon erogeenisten alueiden tutkimista
- harjoituksia nautinnon antamisesta ja vastaanottamisesta
- orgasmiharjoittelua

Tuki- ja liikuntaelinvammat ja -sairaudet

- nivelrikko, nivelreuma, alaselän ja niska-hartiaseudun vammat, iskias
- liikkumisen vaikeutuminen, lihasvoiman heikkeneminen, kipu
- kipulääkkeet -> voivat väsyttää ja vähentää seksuaalista halukkuutta

- kehoa tukevat ja liikkumista helpottavat apuvälineet, otetta ja ylettymistä helpottavat välineet

Neurologiset vammat ja sairaudet

- ms-tauti, aivohalvaus, parkinsonin tauti, muistisairaudet, epilepsia, cp-vamma
- spastisuus, kommunikoinnin ongelmat, kognitiivisen toiminnan häiriöt, paksusuolen ja virtsarakon toiminnan muutokset, kehon tuntopuutokset ja seksuaalisen halun muutokset
- seksuaalinen mielihyvä, tunteet, kiihottuminen ja orgasmikokemukset toteutuvat pääosin aivoissa
- spastisuutta ja liikkumista helpottavat apuvälineet, lihasrelaksantit

Aistivammat

kuulo- ja näkövammat

- kiinnitettävä huomiota, että seksitilanteisiin liittyvä viestiminen on ymmärrettävää
- näkövammaisuudessa voi olla vaikeuksia hahmottaa tai hyväksyä omaan keho -> sanoittaminen, kehoharjoitukset

tuntoaisti voi olla yliherkistynyt tai alentunut

- kosketusharjoitukset, seksin apuvälineet

Kehitysvammat

- voi olla vaikeuksia asioiden ymmärtämisessä ja oppimisessa, impulsiivisuus
- kuvakortit, tarinoiden käyttö
- haasteena voi olla yksinäisyys, muiden ihmisten tapaaminen

Lähteet

- <https://www.aspa.fi/sv/node/328>
- Tanja Roth: avusta ja ohjaa seksissä turvallisesti